

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Oľgy Trnkovej a členov senátu JUDr. Ladislava Górásza a JUDr. Jozefa Angeloviča, v právnej veci navrhovateľky **K. F.**, bývajúcej v B., zastúpenej Mgr. Alicou Mendlovou, advokátkou v Bratislave, Riečna 2, proti odporcom **1/ GSK NONLIFE, a.s. v likvidácii**, so sídlom v Bratislave, Miletičova 21, IČO: 35 862 131, **2/ Groupama Bistosító Zrt.**, so sídlom Oktober 6 u. 20, 1051 Budapest, Maďarsko, konajúcej prostredníctvom slovenskej organizačnej zložky Groupama Garancia Poist'ovňa, a.s., pobočka poisťovne z iného členského štátu, so sídlom v Bratislave, Miletičova 21, IČO: 47 236 060, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JAVOR – TOKÁR, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Stará Vajnorská cesta 37, IČO: 36 264 750, v mene a na účet ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Michal Tokár, **o 2 185, 31 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 22 C 54/2009, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. februára 2015 sp.zn. 8 Co 41/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a**.

Navrhovateľka je povinná zaplatiť odporcovi 2/ náhradu trov dovolacieho konania 239, 69 € na účet Advokátskej kancelárie JAVOR – TOKÁR, s.r.o. Stará Vajnorská cesta 37, Bratislava, do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom zo 4. októbra 2012 č.k. 22 C 54/2009-147 uložil odporkyňi 2/ povinnosť zaplatiť navrhovateľke 2 185, 31 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 56 % ročne z dlžnej sumy odo dňa 22. decembra 2008 do zaplatenia a trovy konania

vo výške 1 018, 64 €. Návrh voči odporkyňi 1/ zamietol (pre nedostatok pasívnej legitímácie) a nepriznal jej náhradu trov konania. Uviedol, že navrhovateľka uzatvorila s odporkyňou 1/ 3. decembra 2007 poistnú zmluvu pre havarijné poistenie motorových vozidiel, na základe ktorej bolo dohodnuté základné poistenie vozidla zn. OPEL CORSA s EČV B., rok výroby 2004 so štandardnou výbavou a poistenie proti riziku krádeže a lúpeže vozidla s ročným poistným v celkovej výške 10 544 Sk so splatnosťou 4. decembra a začiatkom poistenia 4. decembra 2007 na dobu neurčitú. Navrhovateľka odporkyňi 1/ oznámila 7. novembra 2008 poistnú udalosť na predmetnom motorovom vozidle z 5. novembra 2008. Podľa likvidačnej správy a oznámenia o poistnom plnení odporkyňa 1/ vyhodnotila škodu na motorovom vozidle ako totálnu škodu s určením všeobecnej hodnoty vozidla 158 194 Sk, s určením hodnoty zvyškov 19 595 Sk a s určením výšky škody 138 599 Sk. Po odpočítaní spoluúčasti vo výške 6 930 Sk a 50 %-ného postihu vo výške 65 834,50 Sk navrhovateľke odporkyňa 1/ vyplatila poistné plnenie vo výške 65 835 Sk (2 185,31 €). Žiadosti navrhovateľky o prehodnotenie poistného plnenia odporkyňa 1/ nevyhovela, lebo postup pri likvidácii poistnej udalosti považovala za správny. V ďalšom súd poukázal na skutočnosti vyplývajúce zo záznamu o dopravnej nehode, z uvedeného vyšetrovacieho spisu, z výsluchu svedkyne R. K., citoval aplikované zákonné ustanovenia. Uviedol, že obsahom spisu a vykonaným dokazovaním mal preukázané, že navrhovateľka porušila povinnosť vyplývajúcu jej zo všeobecne záväzného právneho predpisu, nakoľko porušila prikázaný smer jazdy, teda porušila povinnosť ustanovenú v § 3 ods. 2 písm. b/ zákona č. 315/1996 Z.z. V danom prípade išlo o vedomé porušenie povinnosti, i keď vodička tvrdila, že si nevšimla prikázaný smer jazdy a myslela si, že sa dá odbočiť v smere jazdy, čo urobila. Skutočnosť, že išlo o vedomé porušenie povinnosti vyplýva z právneho záveru, podľa ktorého za vedomé porušenie povinnosti možno považovať aj porušenie povinnosti z nedbanlivosti. Teda bol daný dôvod na primerané zníženie poistného plnenia podľa § 809 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Konštatoval však, že poistná zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania je nepochybne zmluvou spotrebiteľskou a poukázal na základné princípy spotrebiteľských zmlúv. Dospel k záveru, že ustanovenia v zmluvných dojednaniach pre havarijné poistenie motorových vozidiel, v zmysle ktorých bol upravený postup poisťovne pri krátení poistného plnenia, sú svojou povahou neprijateľnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve, nakoľko umožňujú poisťovni pre prípad porušenia niektorej z povinností poisteného, sankcionovať ho krátením poistného plnenia, pričom tento postup pri krátení plnenia je neurčitý a závisí len od ľubovôle poisťovne, pričom nie sú určené kritériá jeho uplatňovania. Tým sa spotrebiteľ ako poistený spotrebiteľ dostáva do pozície právnej neistoty, a to už v čase

uzatvorenia poistnej zmluvy. Z týchto dôvodov nemohol poistený dopredu predvídať, aká sankcia ho čaká pre prípad porušenia niektorej z povinností uvedených vo všeobecných podmienkach. Preto súd vyvodil, že ustanovenie čl. 8 bod 10 zmluvných dojednaní pre havarijné poistenie motorových vozidiel je neprijateľnou podmienkou v poistnej zmluve a takáto podmienka je preto neplatná a nemožno sa na ňu pri likvidácii poistnej udalosti odvolávať. O úrokoch z omeškania rozhodol podľa § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a o trovách konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie odporkyne 2/ rozsudkom z 24. februára 2015 sp.zn. 8 Co 41/2013 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej (vyhovujúcej) časti zmenil tak, že návrh proti odporkyni 2/ zamietol a navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporkyni 2/ trovy prvostupňového a odvolacieho konania v sume 131 €. Dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti nie je vecne správny z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Citoval § 809 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a uviedol, že § 809 ods. 2 upravuje sankciu za porušenie povinnosti ustanovenej v ods. 1, ktorá spočíva v oprávnení poistiteľa – plnenie zo zmluvy primerane znížiť, za splnenia zákonom stanovených podmienok, ktorými sú: vedomé porušenie uvedených povinností alebo porušenie povinností následkom požitia alkoholu alebo návykových látok, za predpokladu, že toto porušenie povinností podstatne prispelo ku vzniku poistnej udalosti alebo k väčšiemu rozsahu jej následkov. Na samotnú existenciu zákonného oprávnenia poistiteľa - primerane znížiť plnenie z poistnej zmluvy, nemá vplyv znenie Všeobecných poistných podmienok poistiteľa, pretože toto oprávnenie vyplýva priamo zo zákona. V prejednávanej veci súd prvého stupňa vykonaným dokazovaním zistil, že vodička porušila prikázaný smer jazdy, teda porušila povinnosť ustanovenú v § 3 ods. 2 písm. b/ zákona č. 315/1996 Z.z. Správne ďalej na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že išlo o vedomé porušenie povinnosti, za ktoré treba považovať aj porušenie povinnosti z nedbanlivosti, a preto bol daný dôvod pre primerané zníženie poistného plnenia v zmysle § 809 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Nesprávne však na zistený skutkový stav, ktorý ani medzi účastníkmi konania nebol sporný, aplikoval § 52 ods. 1 a nasl. Občianskeho zákonníka, z hľadiska ktorých posúdil krátenie poistného plnenia vykonané odporkyňou 1/ ako nedôvodné v zmysle čl. 8 bod 10 Zmluvných dojednaní pre havarijné poistenie motorových vozidiel, obsahujúceho dojednania, ktoré sú svojou povahou neprijateľnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve, ktorá je v zmysle Občianskeho zákonníka neplatná, keď toto oprávnenie poisťovne nevyplýva len z uvedeného ustanovenia Zmluvných dojednaní pre havarijné poistenie motorových vozidiel, ale aj

zo zákonného ustanovenia § 809 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Na základe vykonaného dokazovania súd prvého stupňa dospel k záveru, že v danom prípade bola splnená zákonná podmienka § 809 ods. 2 Občianskeho zákonníka pre primerané zníženie poistného plnenia poisťovňou, avšak v rozpore s týmto právnym názorom súd prvého stupňa vyhovel návrhu navrhovateľky proti odporkyňi 2/ na doplatenie poistného plnenia v rozsahu zníženia vykonaného odporcom 1/, a to bez skúmania primeranosti zníženia tohto poistného plnenia. Uvedené ustanovenie neupravuje výšku, resp. rozsah zníženia poistného plnenia a neuvádza ani žiadne kritériá pre posúdenie primeranosti zníženia poistného plnenia, a preto podľa názoru odvolacieho súdu treba túto primeranosť posudzovať v každom jednotlivom konkrétnom prípade osobitne, pričom treba vychádzať z toho, že uvedené ustanovenie umožňuje znížiť poistné plnenie aj vo väčšom rozsahu, ako 50%. Vzhľadom na to, že v danom prípade bolo príčinou vzniku poistnej udalosti výlučne porušenie základnej – zákonnej povinnosti účastníka cestnej premávky vodičkou motorového vozidla navrhovateľky, zníženie poistného plnenia odporkyňou 1/ v rozsahu 50% považoval odvolací súd za primerané. O trovách prvostupňového a odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka. Navrhla, aby dovolací súd zmenil rozsudok krajského súdu tak, že potvrdí rozsudok okresného súdu. Nestotožnila sa s uzavretím veci krajským súdom a nesúhlasila s postihom, pretože jej nie je zrejmé, ako odporkyňa dospela k záveru, že 50% postih je v danom prípade opodstatnený. Poukázala na to, že tak ona, ako aj vodička vykonali všetky povinnosti smerujúce k odvráteniu alebo zmenšeniu nebezpečenstva, a to poistnú udalosť bezodkladne nahlásila odporkyňi oznámením o poistnej udalosti na motorovom vozidle z 7. novembra 2008. Pri dopravnej nehode nebolo u vodičky zistené požitie alkoholu, vozidlo malo platnú STK, vodička bola riadne zapásaná, poistná udalosť bola riadne a včas ohlásená, poistné bolo zaplatené riadne a včas, pričom boli splnené všetky podmienky, ktoré vyplývajú z predmetnej zmluvy o havarijnom poistení. Tiež jej nie je zrejmé, ktoré z uvedených ustanovení porušila, nakoľko tieto podmienky sa vzťahujú výlučne na zmluvný vzťah, vyplývajúci zo zmluvy o havarijnom poistení a nie na pravidlá cestnej premávky, alebo ich prípadné porušenie, tak ako uvádza odporkyňa vo svojom liste. Hodnotenie porušenia pravidiel cestnej premávky je predmetom iného konania a v kompetencii iných inštitúcií, a preto jej nie je zrejmé, prečo práve týmto odporkyňa odôvodnila svoje konanie. Poukázala na účel a zmysel havarijného poistenia s tým, že všetky povinnosti si splnila. Odporkyňa v priebehu celého konania ani

nevedela vysvetliť, ako dospela k výške postihu 50%, čo je najvyššie možná miera postihu, preto takéto rozhodnutie považovala za zmätočné, nepreskúmateľné a neopodstatnené. Pre zaujímavosť poukázala na osobitné podmienky pre havarijné poistenie, čl. 3 bod 2 písm. g/ a na zmluvné dojednanie čl. 8 bod 10, ktoré citovala.

Odporkyňa 2/ navrhla dovolanie zamietnuť a priznať jej vyčíslenú náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods.1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

V zmysle § 242 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale aj v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 Ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 ods. 1 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd, zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže

namiesto samosudcu rozhodoval senát. Žiadna z týchto vád nebola v dovolaní namietaná a jej existenciu nezistil ani dovolací súd.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada ktorá (na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p.) nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Vadu tejto povahy dovolateľka nenamietala, ani dovolací súd vadu konania v zmysle § 242 ods. 1 písm. b/ O.s.p. nezistil.

Navrhovateľka v dovolaní namietala, že rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Je nepochybné, že predmetom konania v danej veci je zaplatenie sumy 2 185,31 € (spolu s príslušenstvom), ktorá predstavuje 50 % krátenie poistného plnenia pri likvidácii poistnej udalosti na predmetnom motorovom vozidle, ku ktorej došlo 5. novembra 2008.

Z hľadiska skutkového stavu bolo v preskúmvanej veci zistené, že navrhovateľka uzatvorila 3. decembra 2007 s odporkyňou 1/ poistnú zmluvu pre havarijné poistenie motorových vozidiel s dohodnutým obsahom. Navrhovateľka 7. novembra 2008 oznámila odporkyni 1/ poistnú udalosť, ku ktorej došlo 5. novembra 2008. Táto vyhodnotila škodu na predmetnom motorovom vozidle ako totálnu škodu s určením všeobecnej hodnoty vozidla 158 194 Sk, hodnoty zvyškov 19 595 Sk a s určením hodnoty škody 138 599 Sk. Po odpočítaní spoluúčasti (6 930 Sk) vyplatila navrhovateľke poistné plnenie po 50% krátení (ktoré je predmetom konania) v sume 65 835 Sk (2 185,31 €), a to v zmysle § 809 ods. 2 Občianskeho zákonníka, t.j. z dôvodu, že príčinou vzniku poistnej udalosti bolo vedomé

porušenie základnej povinnosti - zákonnej povinnosti účastníka cestnej premávky vodičkou motorového vozidla navrhovateľky (§ 3 ods. 2 písm. b/ zákona č. 315/1996 Z.z.).

Podľa § 809 ods. 1 Občianskeho zákonníka poistený je povinný dbať, aby poistná udalosť nenastala, najmä nesmie porušovať povinnosti smerujúce k odvráteniu alebo zmenšeniu nebezpečenstva, ktoré sú mu právnymi predpismi uložené, alebo ktoré vzal na seba poistnou zmluvou.

Podľa ods. 2 uvedeného ustanovenia ak poistený vedome alebo následkom požitia alkoholu alebo návykových látok porušil povinnosti uvedené v ods. 1 a toto porušenie podstatne prispelo ku vzniku poistnej udalosti alebo k väčšiemu rozsahu jej následkov, je poisťiteľ oprávnený plnenie z poistnej zmluvy primerane znížiť. To isté platí, ak porušil tieto povinnosti vedome alebo následkom požitia alkoholu alebo návykových látok ten, kto s poisteným žije v spoločnej domácnosti.

Nebolo v konaní sporné, že vodička predmetného motorového vozidla porušila prikázaný smer jazdy, teda porušila povinnosť ustanovenú v § 3 ods. 2 písm. b/ zákona č. 315/1996 Z.z. a odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa dospeli k záveru, že išlo o vedomé porušenie povinnosti, za ktoré treba považovať aj porušenie povinnosti z nedbanlivosti, prečo bol daný dôvod na primerané zníženie poistného plnenia v zmysle § 809 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Súd prvého stupňa na zistený skutkový stav, medzi účastníkmi nesporný, aplikoval § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a posúdil krátenie poistného plnenia ako nedôvodné podľa čl. 8 bod 10 zmluvných podmienok, v zmysle ktorých bol upravený postup pri krátení poistného plnenia, pretože ide o neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve (poistnej zmluvy) z dôvodu jej neurčitosti. Odvolací súd takýto záver prvostupňového súdu považoval za nesprávny, pretože na samotnú existenciu zákonného oprávnenia poisťiteľa – primerane znížiť plnenie z poistnej udalosti - nemá vplyv znenie Všeobecných poistných podmienok poisťiteľa, pretože toto oprávnenie vyplýva priamo zo zákona, t.j. z citovaných ustanovení § 809 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Je nepochybné, že príčinou dopravnej nehody – poistnej udalosti – bolo výlučne porušenie zákonnej povinnosti navrhovateľky ako účastníčky cestnej premávky a vodičky motorového vozidla, išlo o vedomé porušenie povinnosti, za ktoré treba považovať aj porušenie povinnosti z nedbanlivosti, preto bol daný dôvod pre primerané zníženie poistného plnenia v zmysle cit. § 809 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Oprávnenie poisťovne na

primerané zníženie poistného plnenia vyplýva teda priamo z tohto zákonného ustanovenia. Preto dovolací súd považuje za správny záver odvolacieho súdu, že na daný skutkový stav nebolo možné aplikovať § 52 ods. 1 a nasl. Občianskeho zákonníka. Odvolací súd správne skúmal aj primeranosť zníženia poistného plnenia, vychádzajúc dôsledne z okolností danej veci, t.j. zisteného skutkového stavu medzi účastníkmi nesporného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedených dôvodov dovolanie navrhovateľky ako nedôvodné zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

O trovách dovolacieho konania rozhodol podľa § 243b ods. 5 O.s.p v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. V dovolacom konaní neúspešnej navrhovateľke uložil povinnosť nahradiť odporcovi 2/ trovy dovolacieho konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby t. j. prevzatie veci a vyjadrenie k dovolaniu á 92,29 € spolu s režijným paušálom á 8, 58 € a 20% DPH, t.j. spolu 239,69 € (§

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. apríla 2016

JUDr. Oľga T r n k o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová

